
Regelgeving en nuttige links m.b.t. de watertoets

Decreet Integraal Waterbeleid

(<https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1030008&datum=&geannoteerd=false&print=false#H1089719>)

Wij, als beheerder van de waterlopen van 2de categorie, worden advies gevraagd over het al dan niet optreden van een schadelijk effect en de op te leggen voorwaarden om dat effect te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen of te compenseren.

Werkinstrument, kaarten, verordening, ...

Watertoets (uitvoeringsbesluit bij het decreet Integraal Waterbeleid).

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/watertoets>

(een nieuw uitvoeringsbesluit 'WATERTOETS' ligt ter ondertekening bij de Vlaamse Regering).

Watertoetskaarten

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/watertoets/watertoetskaart-en-ondersteunen-vergunning-en-adviesverlener>

(verwijzing naar de "Effectief overstromingsgevoelige gebieden" en "Mogelijk overstromingsgevoelige gebieden", binnenkort volgens het nieuw uitvoeringsbesluit 'WATERTOETS' vervangen door OGRK (met o.a. pluviale overstromingen, ...))

Gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater (GSV)

<https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1023287&datum=&geannoteerd=false&print=false>

(met o.a. artikel 5 die de bepalingen omvat van welke zaken in het dossier en op de plannen dienen vermeld te worden)

Overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten (OGRK)

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2022-2027/OGRK>

<https://www.waterinfo.be/default.aspx?path=Public/Kaartencatalogus> - selecteren

'Overstromingsrichtlijn' (nieuwe website 'Waterinfo') (werkt niet optimaal met Microsoft Edge, best Chrome toepassen).

Alternatief:

<https://www2.waterinfo.be/default.aspx?path=NL/Loketten/overstromingsrichtlijn>

Andere

Webtoepassing Watertoets

Geoloket Watertoets

Overstromingsveilig bouwen en wonen

Practisch

Hieronder vindt u info hoe u volgens de regelgeving dient om te gaan met hemelwater.

Figuur: De ladder van Lansink – voorkeursvolgorde ivm te nemen maatregelen cfr. regelgeving

Elk stapje naar beneden op de ladder dient door de ontwerper voldoende gemotiveerd te worden.

Zie ook <https://omgeving.vlaanderen.be/hemelwater-verordening> ivm bovenvermelde volgorde. Hieronder uittreksel:

“Het algemeen uitgangsprincipe hierbij is dat regenwater in eerste instantie zoveel mogelijk gebruikt wordt. In tweede instantie moet het resterende gedeelte van het hemelwater worden geïnfiltreerd of gebufferd, zodat in laatste instantie slechts een beperkte hoeveelheid water met een vertraging wordt afgevoerd. De plaatsing van de overloop van de hemelwaterput en de infiltratievoorziening dient aan dit principe te beantwoorden.”

Technisch achtergronddocument bij de GSV (versie 4, sept. 2016)

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/publicaties/afbeeldingen/Technisch%20document%20GSV%202014%20versie%202.pdf/view>

(hieronder kort samengevat wat bepalend is ivm de te nemen maatregelen)

Hergebruik

(zie punt 4.2 Wanneer te plaatsen? (p.9/34), ivm motivering plaatsen grotere hemelwaterput)

Tot op heden werd het hergebruik van één dag in mindering gebracht voor de dimensionering van de infiltratie- en/of buffervoorziening.

Vanaf nu aanvaarden we voor de dimensionering van de infiltratie- en/of buffervoorziening bij groter hergebruik de toepassing van de ‘Rekentool hemelwatergebruik’ (zie

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/watertoets/webtoepassing-watertoets>

“Bij het aanvragen van een afwijking dienen procesgegevens inzake het benodigde volume te worden overgemaakt.”

Het dient duidelijk te zijn dat het een dagdagelijks hergebruik betreft maw 365 dagen hergebruik zonder onderbreking.

Procesgegevens → bvb. drinkwater voor dieren (aantal), kuiswater, proceswater ... dient gedetailleerd weergegeven te worden om na te gaan hoe het dagdagelijks hergebruik wordt bepaald.

Sommige aanvragen zullen een zodanig groot hergebruik (en voldoende hemelwaterputten) omvatten dat ze de volledige nieuwe verharde oppervlakte in mindering kunnen brengen. Hierdoor is het mogelijk dat er geen infiltratie-/buffervoorziening dient te worden voorzien. **MINIMUM OPLEGGEN. (*)**

Aanpak ivm aanvragen met groot hergebruik:

- hemelwaterputten zonder (nood)overloop = nullozer → geen infiltratie-of buffervoorziening (of combinatie) te voorzien.
- hemelwaterputten met (nood)overloop = in principe een nullozer → een minimum infiltratie-of buffervoorziening (of combinatie) te voorzien. **MINIMUM OPLEGGEN. (*)**
- hemelwaterputten met overloop = loost regelmatig → een volwaardige infiltratie-of buffervoorziening (of combinatie) te voorzien. De dimensionering van de infiltratie-of buffervoorziening (of combinatie) is op basis van de aangesloten vierkante meters rkh met de vierkante meters, welke al dan niet in mindering mogen genomen worden. ('Rekentool hemelwatergebruik')
De minimale buffercapaciteit en infiltratie-oppervlakte is cfr. de bepalingen hierboven vermeld.

(*) Rekening houdend met 'Groot hergebruik' en 'Het algemeen uitgangsprincipe' dient de (nood)overloop aan te sluiten op een beperkte infiltratievoorziening vooraleer er wordt aangesloten op een afwaartse stelsel. Deze beperkte infiltratievoorziening dient te voorzien in een minimale berging van 10 m³ met een minimale infiltratie-oppervlakte van 20 m².

Het algemeen uitgangsprincipe hierbij is dat het hemelwater in eerste instantie zoveel mogelijk gebruikt wordt. In tweede instantie moet het resterende gedeelte van het hemelwater worden geïnfiltreerd, zodat in laatste instantie slechts een beperkte hoeveelheid water (met een vertraging) wordt afgevoerd. De plaatsing van de overloop van de hemelwaterput en de infiltratievoorziening dient aan dit principe te beantwoorden. Het is aan de aanvrager te oordelen of de minimale bergingscapaciteit van de beperkte infiltratievoorziening dient verhoogd te worden om maximaal in te zetten op infiltratie indien de grondkarakteristieken optimaal (doorlatendheid, grondwaterstand, ...) zouden zijn of indien de (nood)overloop veelvuldig in werking zou treden."

Infiltratie mogelijk

Hoe groot moet de infiltratie-voorziening zijn en hoe bereken ik de infiltratie-oppervlakte? Rkh gemiddelde grondwaterstand. (zie p. 19/34 en 20/34)

Zie punt 5.8. Wat als ik niet kan infiltreren? (p. 21/34), bodemtypes, drainageklassen via www.geopunt.be, hoge grondwaterstand, ...

Geen infiltratie mogelijk

Uittreksel p. 22/34:

"Wanneer te plaatsen?"

Een buffervoorziening mag enkel worden voorzien indien:

- het goed gelegen is in een beschermingszone type I of II van een drinkwaterwingebied
- infiltratie niet of slechts gedeeltelijk mogelijk is (hiervoor is een **gemotiveerde afwijkingaanvraag noodzakelijk**).

Leidraad ontwerpen van bronmaatregelen

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/publicaties/code-goede-praktijk-rioleringsystemen/leidraad-ontwerpen-van-bronmaatregelen>

(vergelijkbaar met het Technisch achtergronddocument bij de GSV (versie 4, sept. 2016))

Richtlijnen bovengrondse infiltratievoorzieningen (VLARIO – versie 1)

<https://www.vlario.be/site/files/downloads/Richtlijnen-bovengrondse-infiltratie-RBI-V1.pdf>

Bodemtype, infiltratie, grondwaterstand (geopunt, DOV-Vlaanderen)

De gegevens op deze sites zijn ter indicatie te beschouwen. Het bepalen van het bodemtype, de infiltratie-capaciteit of de gemiddelde grondwaterstand vraagt steeds verder onderzoek.

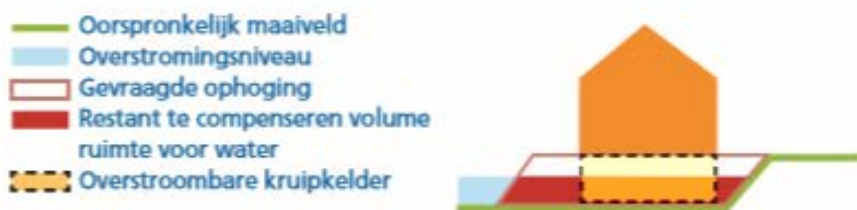
Ophoging, constructies ... inname ruimte voor water

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/publicaties/afbeeldingen/Overstromingsveilig%20Obouwen%20en%20wonen%20-%20CIW.pdf>

Deze figuren tonen aan hoe u de ruimte voor water kunt bewaren of compenseren.

» Aanduiding van de te compenseren ruimte voor water.

» Een overstroombare kruipkelder maakt de te compenseren ruimte voor water kleiner.

» Volledige compensatie dankzij een overstroombare kruipkelder gecombineerd met afgravingen elders op het perceel.

» Volledige compensatie dankzij een overstroombare kruipkelder gecombineerd met de aanleg van een vijver.

Ander nuttige links met informatie om mogelijke nadelige effecten te beperken /vermijden m.b.t. de waterhuishouding

Reliëfwijzigingen, wijziging vegetaties en KLE's, biologische waarderingskaart (BWK)

[Reliëfwijzigingen | Agentschap voor Natuur en Bos \(LINK\)](#)

"Bij reliëfwijzigingen kan rechtstreekse en onrechtstreekse schade aan de natuur ontstaan.

- ...
- de opvang en afstroming van het oppervlaktewater veranderen.
- de afname van het waterbergend vermogen.
- ... "

"De waterhuishouding in de ruime omgeving verandert, met effecten voor de plantengroei. Dieren die afhankelijk zijn van deze plantengroei kunnen hierdoor schade oplopen.

Er treden veranderingen op in de lokale erosiepatronen. Dit kan effecten hebben voor de structuur van de waterlopen en de daarvan afhankelijke planten en dieren."

[Vegetaties en KLE's | Agentschap voor Natuur en Bos \(LINK\)](#)

"Onder de KLE's rekenen we de bermen, bomen, knotbomen, bomenrijen, bronnen, dijken, graften, houtkanten, hagen, holle wegen, hoogstamboomgaarden, perceelsrandbegroeiingen, sloten, struwelen, poelen, veedrinkputten en waterlopen."

[Wat is de Biologische Waarderingskaart? | Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek \(vlaanderen.be\)](#)

BWK

Grondwaterwinnings, bemalingen (bvb. drainagesysteem onder foliebassin)

Grondwatergebruik: regels en vergunningen

[Grondwatergebruik: regels en vergunningen — Vlaamse Milieumaatschappij \(vmm.be\)](#)

(..., meldingsplicht, vergunningsplicht, ...)

Wetgeving bemalingen

[Wetgeving bemalingen — Vlaamse Milieumaatschappij \(vmm.be\)](#)

"... De voorwaarden in artikel 5.53.6.1.1. van titel II van het VLAREM stellen dat als een bemaling tijdelijk noodzakelijk is om bouwkundige werken te kunnen uitvoeren, het de voorkeur verdient om het bemalingswater terug in de grond te brengen zodat er netto minder water opgepompt wordt. Dit kan door het bemalingswater te retourneren via infiltratieputten, infiltratiebekkens of infiltratiegrachten. ..."

[Bemaling in vier stappen — Vlaamse Milieumaatschappij \(vmm.be\)](#)

FAQ

1. Waarop moeten we letten bij het aanvragen van een omgevingsvergunning; zowel voor het bouwen van constructies, als voor terreinophogingen? [Decreet Integraal Waterbeleid, Verordening Hemelwater, Voorkeursvolgorde maatregelen cfr. regelgeving \(Ladder Van Lansink\), watertoetskaarten, ... zie ook punt 'Ophoging, constructies ... inname ruimte voor water'](#)
2. Wanneer kan er wel rekening gehouden worden met verhoogd hergebruik en wanneer niet? [Zie punt 'Hergebruik' en de verwijzing naar 'Rekentool hemelwatergebruik'](#).
3. Wanneer een buffervoorziening aanleggen en wanneer een infiltratievoorziening? [Zie punt 'Practisch' met o.a. de verwijzing naar de 'Ladder van Lansink', ... motiveren wanneer niet kan geïnfiltreerd worden.](#)
4. Hoe weten wij hoe diep de infiltratievoorziening/buffervoorziening mag worden aangelegd.
Het spreekt voor zich dat de bodem van een infiltratievoorziening zo ondiep mogelijk wordt voorzien. (zie punt 'Infiltratie mogelijk').
Voor het bepalen van de diepte van de vertraagde afvoer dient het afvoeren van grondwater vermeden te worden.
Indien de aanvraag geen gegevens over de grondwaterstand omvat, dan wordt de diepte van de vertraagde afvoer beperkt tot 50 cm onder het maaiveld.
Bij gecombineerde infiltratie-/buffervoorzieningen waarbij de infiltratie matig tot goed kan verlopen, dient ingezet te worden op een voorziening met een zo groot mogelijk infiltratie-oppervlakte cfr. de verordening en dient de vertraagde afvoer zo hoog mogelijk te worden voorzien.
5. Waar kan er nog gekozen worden om te bufferen in de regenwaterkelder die wordt voorzien bij een nieuwbouw? Bufferen voor hergebruik kan altijd. Echter bufferen met vertraagde afvoer in een regenwaterkelder dient zoveel mogelijk vermeden te worden. Gezien de verordening dient zoveel mogelijk ingezet te worden op infiltratie (duurzaamheidsprincipe, voeden grondwatertafel, ...). Hiervoor dient de overloop van de regenwaterkelder zo hoog mogelijk voorzien te worden om een volwaardige infiltratievoorziening of een gecombineerde infiltratie-/buffervoorziening na de overloop te kunnen uitbouwen.
6. Hoeveel hergebruik mag er in mindering gebracht worden? (nog steeds het hergebruik van 1 dag of mogen we de berekening van het hemelwaterhergebruik uit het watertoetsinstrument toepassen
<https://www.integraalwaterbeleid.be/watertoetsinstrument/>)
[Zie punt 'Hergebruik' en de verwijzing naar 'Rekentool hemelwatergebruik'](#).
7. In welke gevallen mag er bovenaan nog een noodoverloop voorzien worden (zijn er voorwaarden omtrent de diameter van deze overloop)?
Wij leggen geen bepalingen/beperkingen op met betrekking tot de noodoverloop. De infiltratie- of buffervoorziening met vertraagde afvoer of combinatie van voorzieningen dienen gedimensioneerd te worden volgens de bepalingen in de verordening (250 m³/ha; met of zonder vertraagde afvoer van 20 l/s.ha of hogere buffer- en lozingsvoorwaarden (330 of 410 m³/ha en 10 l/s.ha of 5 l/s.ha volgens adviesverlenende overheid (waterbeheerder).